

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

w sprawie M. K. i 8 innych

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2023 r.

wniosku Sądu Apelacyjnego w Warszawie II Wydział Karny o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. (sygn. akt II AKa 391/21),

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**przekazać sprawę Sądowi Apelacyjnemu w Poznaniu do
rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 września 2023 r., w sprawie o sygn. akt II AKa 391/21, Sąd Apelacyjny w Warszawie wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania w postępowaniu odwoławczym innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Sąd ten wskazał, po pierwsze, że wskutek powiązania materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie z materiałem dowodowym z innych spraw rozpoznawanych w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. wobec możliwości zaistnienia wątpliwości co do bezstronności sędziów, z losowania zostali wyłączeni prawie wszyscy sędziowie orzekający w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie, a pozostali sędziowie, niewyłączeni, są sędziami sądów okręgowych delegowanymi do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w

Warszawie; a po drugie, aby zapewnić należyty profesjonalizm przy realizacji kontroli nad orzeczeniami sądów pierwszej instancji, konieczny jest udział w niej wyłącznie sędziów orzekających w sprawach karnych.

Rozpoznając przedmiotowy wniosek Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Apelacyjnego jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie.

Należy oczywiście podkreślić, że instytucja określona w art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, iż pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości. Rolą art. 37 k.p.k. jest zabezpieczenie obiektywizmu i bezstronności sądu ale dopiero wówczas, gdy inne instytucje służące temu celowi, np. wyłączenia sędziego, są niewystarczające. Instytucja *forum extraordinatum* nie ma charakteru alternatywnego względem instytucji wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy z uwagi na istnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności (art. 41 § 1 k.p.k.), a w wypadku, w którym ze względu na wyłączenie sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie okazałoby się niemożliwe - także regulacji art. 43 k.p.k. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 września 2023 r., IV KO 57/23, LEX nr 3604345; z dnia 7 września 2023 r., IV KO 57/23, LEX nr 3604345).

Należy zwrócić uwagę na przepis art. 43 k.p.k., zgodnie z którym, jeżeli z powodu wyłączenia sędziów rozpoznanie sprawy w danym sądzie jest niemożliwe, sąd wyższego rzędu przekazuje sprawę innemu sądowi równorzędnemu. Przepis ten teoretycznie mógłby znaleźć zastosowanie w niniejszej sprawie, jednak, jak wykazał Sąd Apelacyjny w Warszawie, dobra wymiaru sprawiedliwości należy upatrywać w rozstrzyganej sprawie w tym, że konieczność zapewnienia należytego profesjonalizmu przy realizacji kontroli nad orzeczeniami sądów pierwszej instancji oznacza, iż nie jest możliwe (a w niniejszej sprawie nie jest celowe) wyznaczenie do jej rozpoznania sędziów orzekających w sprawach innych niż karne.

W sprawie tej doszło bowiem w istocie do sytuacji, w której sędziowie orzekający w dwóch Wydziałach Karnych tego Sądu (II i VIII) zostali wyłączeni od rozpoznawania sprawy II AKa 391/21 na skutek wniosków składanych przez

oskarżonych i ich obrońców (szczegółowo wymienionych i opisanych we wniosku Sądu Apelacyjnego w Warszawie), natomiast ci sędziowie, którzy wyłączeni nie zostali – są sędziami sądów okręgowych delegowanymi do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Jednocześnie w niniejszej sprawie ze względu na jej charakterystykę, w istocie, tak jak twierdzi Sąd Apelacyjny, należyty profesjonalizm przy realizacji kontroli nad orzeczeniami sądów pierwszej instancji może być zapewniony jedynie poprzez orzekanie w niej wyłącznie przez sędziów orzekających w sprawach karnych. Zasadniczym elementem „dobra wymiaru sprawiedliwości” w rozumieniu art. 37 k.p.k. jest bowiem potrzeba zapewnienia przeprowadzenia rzetelnego procesu karnego, który zakończy się w rozsądnym terminie i będzie prowadzony przed bezstronnym i obiektywnym sądem, gwarantującym prawidłową, nieiluzoryczną realizację praw uczestników postępowania (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2023 r., IV KO 61/23, LEX nr 3589799*).

Należy stwierdzić, że okoliczności faktyczne wskazane przez wnioskującego Sąd przemawiają za przekazaniem niniejszej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu w postępowaniu odwoławczym. Występujący w sprawie kontekst sytuacyjny powoduje, że z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości jest rzeczą niepożądaną, aby w przedmiotowej sprawie orzekali sędziowie wnioskującego Sądu należący do innych niż karne wydziałów. Trafnie wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie, iż rozpoznanie sprawy przez tutejszy Sąd w takim składzie mogłoby budzić uzasadnione wątpliwości stron co do braku warunków do jej rzetelnego rozpoznania, chociaż Sąd Najwyższy nie wątpi, że i w takim przypadku sprawa zostałaby rozstrzygnięta obiektywnie.

W rezultacie Sąd Najwyższy uznał, że w zaistniałej sytuacji, przekazanie sprawy winno nastąpić do Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

W związku z powyższym orzeczono jak w postanowieniu.

[ms]

